

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICA

INSERATE

conform regulamen. de ap-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Nu mai plânge!

(+). Psalmistul a cunoscut bine lumea și viața când a numit pământul „Valea Lacrimilor“ (Ps. 83, 7). Sunt nenumărate prilejurile și pricinile cari împânzesc cu picurii durerii privirea pământeanului. Nu acesta a fost însă gândul dintru început al Ziditorului cu făptura sa, omul, cel zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Mântuitorul a și trecut prin lume ștergând lacrimi și înflorind zimbete pe fețe cernite. Cum a făcut și cu văduva din Naim, care-și petrecea la groapă pe unul născut fiu al său, căreia-i zice mișcat: *Nu mai plânge! și-i dă, viu, pe cel plâns cu lacrimi amare.* — Aproape două mii de ani au trecut de atunci. Sub alte și alte forme, același petrecute la poarta târgușorului din Pământul Făgăduinței s'au mai petrecut și se petrec mereu sub soare.

1. Văduvă și mamă ce-și plânge fiii răvășiți dela calea adevărului, ori chiar morți, prin păcate grele, pentru împărăția cerurilor, a fost și este Biserica Domnului. E așa de mare numărul celor ce s'au îndepărtat dela cârmul ei și s'au înstrăinat dela dreapta credință! Prăpădul pricinuit de ereziile dealungul seacurilor nu și-l poate închipui nimeni. Cum să răși nimenea nu-și poate da cu mintea ce însemnă-i mulțimea celor ce tânjesc în păcate grele, fiind morți harului. Pentru toți aceștia iureasa lui Hristos n'a încetat să verse lacrimi din belșug, cerind mereu pe seama lor harul pocăinții și al întoarcerii la calea cea bună. — In care parohie, în care familie nu se află vre-un astfel de fiu ori fiică ce stoarce lacrimi Maicii sale? Nu ești și tu de aceștia?

2. Pildă de urmat e pilda Miresei Domnului pentru păstorii sufletești și pentru toți cei ce au răspundere pentru alții. Nu-i al lui Hristos preotul nesimțitor la poticnelile tineretului încredințat grijei sale, și nici dușmanul, sau cinstit și creștin părinte trupesc, acela care nu supraveghează, ori își lasă otrăvite „să-și trăiască tinerețele“ în sensul că slobozi sunt să-și facă de cap după cum vârnă patimile vârstei. Păcatu-i moarte, și cel mort trebuie înviat, câtă vreme avem pe Hristos în care poate fi înduplecat cu rugămințile, stăruințele și lacrimile noastre, să repete minunea dela Naim. Sf. Monica, și nenumărate alte maice și părinți, au încercat și au isbutit.

3. Asta cu atât mai vărtos că Fiul Maicii are o inimă atât de plină de milă! I-a fost de ajuns să vadă o inimă sdrobotită, și nici nu l-a mai așteptat să-L roage, ci s'a apropiat în tăcută de maica îndoliată, cu cuvântul mântuirii: *Nu plânge!, ca să se atingă apoi de ochii ei și să-l învieze.* — Nu va face, deci, pentru cei ce-L roagă?

Trădătorii

Nu există între fiarele pământului speță mai urgentă decât a vânzătorilor de neam. Limba omenească nu are destule blesteme, nici iadul destule munci, pentru această afurisită progenitură a Satanei, care-și scoate capul pretutindeni, în văltoarele mari ale istoriei.

Din mila Domnului, noi nu ne putem plânge prea mult din această parte. Mai puțin, în tot cazul, decât multe alte popoare, mici și mari. Sufletul românesc are oroare organică de această otravă, care nu și-a putut clădi la noi cuib de infecție. — In ciuda discuțiilor și certurilor, a criticilor fără frâu și fără socoteală, acțiunile mari naționale au fost purtate de neamul întreg și neimpărțit. Așa în trecut. Așa astăzi. Unitatea de simțire și de jertfă, de care a dat dovadă nația noastră în tot cursul anului de prăbușiri și de uimitoare refacere, încununată cu biruințele dela răsărit, este un spectacol unic în paginile istoriei.

Și totuși — ne avem și noi, ne avem și astăzi trădătorii noștri. Nu pe front, în rândurile eroilor cari frământă din sângele lor nouă slavă românească. Ci aici acasă, în rândurile dese ale mulțimii căreia soarta nu-i cere jertfa supremă. — Nu sunt, de sigur, nici aici trădători de întâia categorie, cari să pacteze cu dușmanul. Dar tradarea are građa și variante multe. Unele din ele împânzesc întreaga viață publică, paralizează în mare măsură energia de luptă și puterea constructivă a neamului, fără a fi băgate în seamă, sau tolerate cu un gest de disprețuitoare nepăsare. Sunt o serie de păcate și metehne, mai mult ori mai puțin naționale, cari în vremuri de pace își au doar răutatea lor specifică determinată de morală, acuma însă, în aceste ceasuri de supremă încordare a tuturor puterilor, trebuiesc socotite adevărate acte de tradare și tratate în consecință. — Iată câteva din ele.

Să începem cu forma cea mai inofensivă, trântorii. Cei cari pierd vremea lui Dumnezeu în trândăvii. Sunt destui, pe toate treptele sociale. Dela rentierii burtoși, cari rumegă în tihnă veniturile moștenite, până la diferiții paraziți cari își storc existența cu cerșitoria ori cu alte meșteșuguri, din corpul societății muncitoare. — In mijlocul naturii vii, a cărei lege fundamentală este acțiunea, leneșul a fost totdeauna un stârv moral, în plină putrefacție. Astăzi, când fiecare dram de energie este valoare neprețuită în marele iureș de înălțare a neamului, lenevia este adevărată tradare.

Mai răspândită și mai periculoasă mi se pare totuși o altă formă a abominabilului pă-

cat, străin de origine, dar deplin romanizat: *chiulul*. „Șmecherul“ este un tip alintat al societății noastre, în care procopseala depinde de „învarțeală“ și deștept însemnează „pișcher“ sau „hoț“. — De prisos să lamentăm acum asupra acestui capitol dureros, care n'are nevoie de nici o exemplificare. Ne lipsește simțul datoriei, „deșteptăciunea“ ne cutropește corectitudinea, frivolitatea omoară conștiința. Iar fără pedanteria datoriei conștiințe, fără precizia de șurub a fiecărei slujbe și funcțiuni, mecanismul uriaș al unei națiuni în război nu poate merge bine. Și ce exemplu strălucitor avem în fața noastră, între noi și cu noi alătura în luptă! Nu talentul, nu scriperea geniului fac grandoarea și tăria cutropitoare a nației germane; ci adâncul sentiment al datoriei, exactitatea, corectitudinea infalibilă de care este stăpânit fiecare german de pe front și din marea lume de acasă. — In comparație cu ei, câți dintre funcționarii noștri nu trebuiesc socotiți, și nu sunt cu adevărat trădători de neam!

Dar n'avem timp să examinăm situația mai deaproape. Nu ne lasă în pace *cârcotașii*, reptile săsăitoare, care se târaie pe sub opreliștile legilor și ordonanțelor, purtând în șoapte otrăvite miasele tuturor spaimelor și nemulțumirilor. Pentru ei nimic nu-i bun, și din toate părțile ne pândesc rele nevăzute. Numai dușmanii au dreptate și crezare. — Nenorociții! Și nici nu sunt măcar plătiți de inamicul, căruia îi slujesc cu flecăreala lor neadormită și cu înspăimântările lor băbești! Uită, că cel ce a pus mâna pe plug și pe sabie, ca noi, nu trebuie să privească decât înainte și să biruiască. Bârfeala, vâicărelile, cârcoteala și toate celelalte păcate ale neastâmpărului limbii, slăbesc vigoarea organismului național. Intră deci și ele în apele murdare ale trădării.

Să nu uităm, în urmă, *hienele*, cu toate tovarășele lor răpitoare, ce se hrănesc cu cadavre și se îngrașă pe morminte.

Dintre toți trădătorii de neam, fauna speculanților de tot felul e cea mai scârboasă. Pentru ea, acest război sfânt al neamului este un praznic de îmbogățire și huzur. Și, Doamne, cât de mulți sunt! Urletele lor de șacali flămânzi stăpânesc tot pustiul vieții economice, dela micul vânzător de ață dosită până la marele acaparator de talpă și la marii moguli ai industriei și finanței naționale, cari sunt mari patrioți, fiindcă își numără câștigurile nu în mii, ci în milioane.

Inchipuiți-vă acum, că toată această vermină de trădători: leneși și bârfitori, chiulangii netrebniți și scârboase animale de

pradă, văgăie în trupul nației românești, care-și încoardă toți mușchii și toate oasele în înclăstarea decizătoare de destin! Pe toți trebuie să-i poarte, să-i hrănească și să neutralizeze toată infecția pe care o răspândesc neconținut în organism. E un neam voinic nația asta a noastră. Și răbdătoare peste măsură!

Să n-o silim însă să ajungă la marginea răbdării. Ci să ne apucăm cu bărbăție de marea curățire, care trebuie făcută fără amânare. Statul are legi și sancțiuni pentru toate aceste crime. Dar numai cu pedepse, care se aplică așa cum se pot: omeneste și, mai ales, românește, îndreptarea nu se face. E nevoie de concursul conștient și zelos al tuturor celor buni. E nevoie mai ales de acțiunea lor cotidiană, de veghea lor neadormită, de mustrarea lor binevoitoare, dar neiertătoare, în cercul lor de activitate și de influență. Și e nevoie, iară și iară, de intensificarea și adâncirea vieții morale, prin apostolatul celor puși de Dumnezeu paznici peste sufletele norodului nostru dreptcredincios!

Moștenire păcătoasă. Ne pasc multe metehne pe noi Români. Una însă ne căsunează relé de neînchipuit când suntem la cea mai amarnică ananghie, cum se nimeresc a fi tocmai zilele pe cari le trăim. Și această meteahnă păgubitoare se cheamă pe nume: *speculă*. În numărul de azi al ziarului „*Timpu*” din București, d. prof. univ. *C. Rădulescu-Motru*, într'un judicios articol de fond, descopere izvorul și părintele acestei metehne: *liberalismul economic*. Și arată și calea mântuirii. — Reproducem și noi celea ce urmează:

[...] Liberalismul economic este concepția politică a omului de Stat, care nu are încă cunoștință, că poporul pe care el îl guvernează formează o unitate de viață cu legile sale proprii de conservare și de persistență în viitor. În con-

cepția liberalismului economic poporul guvernat este o adunătură de indivizi, care se reface din generație în generație în mod întâmplător. Poporul, ca unitate de viață, nu are, după el, nevoie de o îngrijire specială. Destinul lui se confundă cu fericirea sau nefericirea indivizilor din care este constituit. Egoismul individului dă legea supremă a guvernării poporului.

Desigur, acest egoism, mai ales dacă este puternic în fiecare individ, nu duce la consecințe bune pentru toată lumea. Dar omul de Stat, din timpurile vechi, nefăcând prea mult uz de statistică, trecea peste asemenea consecințe. El era încredințat, că din momentul ce fiecare individ își vede de interesele sale, Dumnezeu care a orânduit cu armonie toate lucrurile în natură, va îngriji ca și poporului întreg să-i meargă bine.

Liberalismul economic face așadar din egoismul fiecăruia legea supremă a organizației de Stat, în aceea ce privește viața comercială. Vinde cât mai scump; cumpără cât mai eștin și nu te îngriji de ce face vecinul; ai bani, ieși tu cu prevederea înaintea altora; adună marfă și revinde-o apoi cu preț înzecit, căci obligație la o restricție în urmărirea interesului tău nu există; fiecare trebuie să se gândească la el.

Liberalismul economic este *specula ridicată la rangul de imperativ*. În cărțile de economie politică, în loc de speculă se zice: liberă concurență...

[...] Specula rezultă din conlucrarea a trei factori: a negustorului egoist, a cumpărătorului egoist și a autorității neprăvăzătoare, care nu știe exact ce este de distribuit prin cartelă. Cu [un cuvânt sistemul cartelelor presupune un spirit de solidaritate și de prevedere, cu totul opus spiritului în care era conceput liberalismul economic. El dă roade acolo, unde conștiința intereselor superioare de Stat domină apetiturile indivi-

duale, unde privilegiile, dinaintea datoriei și a sacrificiilor, au dispărut.

Aceasta a fost cu puțință în Germania; în celelalte țări însă mai cu greu. Peste tot locul, obstacolul cel mai puternic îl constituie însă moștenirea dela liberalismul economic. Dintre toate moștenirile trecutului, și avem destule slavă Domnului!, aceasta este cea mai tenace!

Și cu toate acestea, ea trebuie să fie cât mai repede smulsă din sufletul popoarelor europene, și în primul rând, din sufletul poporului nostru, fiindcă aceasta este cerința supremă pentru organizarea unei Europe noi. Cruciada contra Bestiei roșii cere, ca primă condiție, pentru a reuși, *să lepădam după sufletul nostru, egoismul, cu care ne desprinsese liberalismul economic*“.

Ofensiva catehetică

Manuale, ore și cateheți destoiniei

La începutul fiecărui nou an școlar, problema catehetică revine în viața pastorală pe primul plan al preocupărilor de cea mai arzătoare actualitate. Mereu la ordinea zilei dealungul celor nouă luni de activitate școlară, această problemă pe dreptul provoacă o adevărată luptă, deslănțue o ofensivă grea, deci nu fără eforturi puțin obositoare din partea acelor, cari comandă și luptă în fruntea oastei creștine, spre a o duce la biruința finală.

Și tuturor ostenitorilor în via Domnului le este îndeobște cunoscută constatarea, că dacă ispravnicul tainelor dumnezeiești urmărește din răspuțeri schimbarea enoriașilor săi, va putea ajunge la un atare rezultat numai după o muncă îndelungată — prestată cu vreme și fără de vreme — în care rolul său de catehet în școală rămâne cel mai important. Doar crescând o nouă generație, pă-

FOIȚA „UNIRII”

Mori de vânt basarabene

V'am părăsit la margine de sat...
Pe lanuri grâu de aur copt dădea'n copt.
Cu brațe răstignite ca un opt
Ne-ați urmărit pe drumuri blestemate.

Cu mâinile spre boltă ridicate
Ca'n fîntîrimuri crucile de lemn,
Păreați că faceți lui Dumnezeu semn
Să vadă 'n lume câtă nedreptate...

Trăiți în lacrima ce-o strâng sub gene
Când o cunună cu-a miilor de frați;
Bătrâne mori de vânt basarabene
Pentru cine astăzi grâul măcinați?

Eu vă ascult de-aici și înțeleg
Că glasul vostru nu-i de-odinioară:
E plânsul Basarabiei întreg,
Și fiecare șoptă o ocară...

D. IOV

P a x

3) de Sabin G. Truția

Istoricul eliberării părintelui Gerard și a celor patru tovarăși de suferință îl cunoștea toată Spania naționalistă. Generalul Valera veni la spital, înconjurat de statul major, pentru a-l felicita pe tânărul erou.

— Cum te numești? — îl întreabă generalul, privindu-l cu bunățate. Cu toată durerea ce o simțea în picior, bolnavul își luă o ținută reglementară și răspunse:

— Mă numesc Alfons Carmento.
— Ce grad ai avut în armata republicană?

— Sergent instructor.
— Vrei să servești în armata noastră?
— Da, Excelență! Dorul meu era să trec de mult la naționaliști, dar n'am avut posibilitate.

— Foarte frumos! Dar spune-mi, tinere, ce școală ai?

— Am terminat patru clase de liceu. Pentru meseria unui „toreador” ajunge.

Generalul se întoarse spre adjutant și ordonă:

— Notează te rog: Alfons Carmento va fi repartizat ca plutonier major la biroul de informații. Asta de-ocamdată. Pentru fapta generoasă ce-a săvârșit, sper că îi voi putea exopera dela generalisimul Franco gradul de ofițer. Ar merita.

Datorită bunei îngrijiri din spital, după trei săptămâni se restabili. Alfons ceru stăruitor să fie trimis pe front. Dorința îi fu împlinită.

Într-o zi, comandantul batalionului la care fusese repartizat, vrând să cunoască pozițiile inamice, își chemă soldații la apel și le vorbi:

— Camarazi, care dintre voi se oferă benevol să plece în spionaj?

Măine pornim iarăși la ofensivă și comandantul dorește să cunoască precis pozițiile inamice. Afacerea e cam riscantă. Apelez la voi, fiindcă vă cunosc eroismul.

Toți soldații batalionului ridicară mâna.
— Prezent, d-le maior!

— Vă rog să mă trimiteți pe mine! — stăruia Alfons.

Comandantul, cunoscându-i abilitatea, acceptă.

— Bravo, Alfons! Un nou merit pentru gradul de ofițer pe care îl vei primi în curând.

Alfons își alege din pluton câțiva băieți sprinteni și porni cu ei la drum. Sosii în bătaia armelor inamice, își respiră soldații în linie de trăgători și le ordonă să aștepte în liniște. Trecu printr'un fâgăș, apoi se țări în linie pe brânci. Ajuns la un perete de stâncă, se ridică în picioare și începu să urce. După un sfert de oră se opri. Își șterse cu dosul palmei fruntea transpirată, apoi se țări cu grijă spre marginea stâncii și privi în adâncime. Pe fața lui înflori un zâmbet. Pe plătoul ce se întindea sub stâncă văzu mulțimea soldaților guvernamentali. Își scoase carnetul și desenă în câteva linii poziția geografică a terenului. Vru să se retragă, dar în acel moment răbufnică câteva pocnituri de armă. Soldații inamici dela postul de observație începu să tragă și traseră câte-o salvă. Un glonț îl nimeri în coastă, perforându-i plămâni. Sângerile începu să curgă șiroaie. Alfons așeză pansamentul ce-l luase cu el peste rană și strângând centura cu putere, începu să coboare pe brânci. Sosii în vale se țări greoi spre pârâiașul cu apa limpede și își răcoară buzele arse de sete.

Pansamentul așezat peste rană nu putea stavili scurgerea sângelui. Alfons nădăjduia că soldații lui vor veni să-l ridice. Aceștia auzi-

trunsă de spiritul adevărilor veșnice, preotul reușește să pună capăt atâtor rele din parohia sa și inaugurează în locul acestora binele, sfințenia — lupta pentru desăvârșirea creștinească a fiecăruia. Cu generațiile ce și le crește el, formându-le treptat sufletul, preotul înalță pilaștrii solizi pe cari se vor putea sprijini oamenii noi, cucerind cu ei trofee, atingând culmi nebănuite în drumul spre fericirea de pe tărâmul celalalt. — Cu vechea generație, stăpânită de o mentalitate și mai învechită, prea rareori se poate ajunge la roduri pastorale binecuvântate. Astfel cateheza se situează la locul de frunte în lupta preotului pentru îngrijirea turmei sale, pe care se trudește să o ferească de căderea în păcat — nu o vrea învinsă de rău, ci o duce spre înfrângerea răului prin bine, precum ne îndeamnă cu atâta stăruință apostolul neamurilor.

Și precum e firesc, auzim uneori și pe frontul catehetic: plângere și tânguire și țipet mult... desigur în rândul întâiu din partea aceloră, cari se află în primele linii ale ofensivei. Această plângere însă este de natură nemulțumitoare: „manualele ori sunt prea multe, ori nu sunt prea bune; orele nu se ajung; cateheții destoinici” ar fi abia unul la mie etc. — Așa am încrestat și nedumeririle confratelui pr. Ioan Borza din cele două articole elegiace apărute în „Unirea” No. 50-1940 și No. 23-1941, în cari vrea să ne convingă pe toți că: în actuala stare cu „80 elevi pe cap de patru ori pe săptămână și șapte manuale”, catehetul recoltează dela „elevii... bătă, un înspăimântător zero”, ca la urmă el însuși cu jumătate din elevi „să dea semne de tulburare mintală”.

Mă incumet însă și eu să adaug câte ceva la cele ce sunt a se spune în materie catehetică, chiar dacă nu voiu fi — precum

početul armelor, dar nu se clintiră din loc. „Șeful” le ordonase să aștepte în liniște.

Comuniștii, temându-se de un atac prin surprindere din partea naționaliștilor, începură să tragă din tunuri și mitraliere.

După o oră, durerea acută din coastă îi încetă. Alfons se simțea acum ușor ca un fulg. Măinile îi căzură inerte în iarba înroșiată cu sânge, iar privirea sticloasă îi rămase suspendată în gol. Toreadorului aplaudat de miile de spectatori și soldatului cu adevărat erou îi era sortit să cadă răpus de-un glonte stupid.

Mor!... îi fulgeră prin creier gândul, apoi începu să viseze...

Statueta de bronz, pe care o ridicase din noroiu, se apropia într-o lumină feerică. În calea ei se așternea, prin mâini nevăzute, un covor de crini.

— Vino, Alfons, — îi vorbi statueta, întinzând brațele și privindu-l cu duioșie. — Am să te duc cu mine într-o lume plină de fericiri. Pentru dragostea ce ai manifestat față de mine în cursul vieții tale pământești, te așteaptă o răsplata bogată.

Vino, copilul meu!

De pe buzele lui Alfons se desprinsese un oftat ușor.

— Dar ce va fi cu mama și frații mei? Peste fața minunat de frumoasă a statuetei flutură un zâmbet senin.

— Nu te îngrijii de asta. Am să-i iau sub ocrotirea mea.

Un tremur ușor... și candela vieții lui Alfons se stinse. Iar sufletul lui, eliberat din colivia lutului vremelnic, începu să plutească spre sferele senine...

nu pot fi nici în ruptul capului — de părerea confratelui pomenit. (Recunosc: e și foarte greu să ajungi la numitor comun cu pr. Ioan Borza). Indrituirea la a-mi spune și eu modesta părere, o găsesc în următoarele: sunt catehet de 10 ani; mi-am început cateheza în prima parohie cu 133 elevi; după 6 ani am trecut în actuala parohie cu 274 elevi — deci cu ceva mai mulți ca ai pr. I. Borza, cari cu atât mai multă osteneală produc catehetului lor. De aceasta însă niciodată nu mi-a dat prin gând să mă plâng. Nici proiecte de licitație publică a nouilor manuale cu 80% reducere n'am visat. Dimpotrivă, m'am bucurat mult de apariția lor și la începutul fiecărui an școlar comand dazine de noi manuale pentru fiecare clasă.

1. *Manualele noul*, deși la număr întrec pe cele vechi doar cu unul, sunt și rămân cele mai potrivite pentru învățământul primar. Găsesc — precum afla de bine și confratele I. Borza acum pentru ani — că cel mai esențial lucru în catehizare este: să știm precis și în mod distinct care este materia fiecărei clase? Și am constatat, că și elevii apreciază acest lucru. De unde până acum, fiind elevul cu un manual 4—5 ani — trîndindu-te a-i arăta, că și ce e cu litere mărunte urmează a se ști în clasa respectivă, a V—VII-a — îl puneam în situația unei predispoziții la trândăvire, pe motivul că și anul trecut a învățat aceleași lucruri; astăzi, cu noile manuale, cunoaștem cu precizie matematică: ce avem de propus în fiecare clasă. Niciodată nu m'am gândit să comand vreun manual unificat, nici măcar pentru clasele I-II-a.

De altcum suntem de perfect acord cu cele publicate de Ilustrisimul Prepozit Iugojan în „Unirea” No. 5—1941, din cari rezultă, între altele: că numai un manual e în plus față de cele din trecut, iar materialul s'a sporit ce e drept, dar numai cu strictul necesar, cum sunt și pericopele evanghelice, efectul cărora mai ales nouă ne este dat a-l verifica pe terenul sămănat cu atâta neghină sectară. Tot Ilustrisimului autor lumea cateheților dela noi îi datorează încă odată recunoștința sa și pentru manualul editat pe seama catehetului — ni s'a dat mai mult decât cerusem noi.

Pe pr. I. Borza însă nu-l mai înțelegem, atunci când scormonim trecutul, spre a-i afla scrieri elegiace și mai vechi tot de un atare colorit. Fără să vreau îmi vine în minte „Amvonul” din No. 7-1937 al „Unirii” — cu răspunsul din „Cuvântul Adevărului” de pe luna August a aceluiași an — prin care confratele cerea sus și tare: un program amănunțit și ramificat. Să știm odată ce avem de făcut și să știm precis și sigur ce avem de spus, la toate slujbele și în toate ocaziunile. Să avem înaintea... firul roșu al conduitei. Să avem program acasă... în biserică, pe amvon, în școală, pe catedră. Fără aceste nu suntem nimic”.

Bine, dar odată cu apariția nouilor manuale, iată-ne cu ceeace reclama și pr. I. Borza acum patru ani: acasă cu catehismul editat pentru cateheți, în școală și pe catedră cu manuale pentru fiecare clasă întocmite amăsurat prescrierilor Inaltului Cor Episcopesc, care a aprobat întru toate cunoscuta „Programă Analitică pentru învățământul religios în școlile primare” din anul 1937. — Cum să nu te uimească o atare opintire la un indemn ca acesta: reeditarea ediției vechi cu puțină istorie și liturgică, reducându-se materialul „contra prevederilor Comisiunii

catehetice”, iar noile manuale puse la vânzare în biserică cu „80% reducere?”

Și încă o spicuire grăitoare. În No. 34-1937 al „Unirii” pr. I. Borza accentuază astfel: „La noi superioritatea reprezintă voia lui Dumnezeu. Superioritatea trebuie respectată din poruncă expresă divină și din firea rânduiei naturale și logice. Preotul trebuie să fie cel mai disciplinat ofițer... necondiționată obediență chiar și atunci, și mai ales atunci, când procedura Ven. Superiorității e în opoziție cu interesele și convingerile tale. Și dacă vreun frate distrat s'ar exprima vreodată cu vorba ori în scris împotriva acestei elementare datorințe — repede să fie adus la realitate, fără sgomot și mai ales nu cu articole în reviste și gazete, cari mai mult strică decât dreg”. — Or, astăzi avem programa analitică întocmită conform recerștelor vremii; a fost aprobată de Inaltul Cor Episcopesc; avem manuale pe clase redactate amăsurat acelei programe analitice; ba ce e mai mult: catehetul are astăzi pentru el însuși unul, spre a-l ajuta la pregătirea și predarea materiei fiecărei lecțiuni în clasele I-IV-a. — Ce e a se mai pricepe atunci din judecata și atitudinea catehetului, care totul află „diametral opus propunerilor” sale, chiar când această poziție încearcă s'o întărească cu aprobarea unui mic săbor de confrăți vecini? Cred însă că comentariile devin de prisos în acest caz...

(Va urma).

Pr. Iosif Stoica

Calomniile puse la punct. Ne-avem și noi, Români, scăderile noastre. Una-i sigur însă: nimeni nu ne poate imputa lipsa de modestie. Fiindcă, din neocire, această virtute o cultivăm până la exces. Ne subprețuim și ne disprețuim peste toate limitele adevărului; admirând, iarăși fără dreaptă măsură, tot ce e străin.

Sunt însă popoare — și noi cunoaștem unul, fără nume — care nu cad de loc în păcatul acesta. Sunt, dimpotrivă, grandomane și grandilocvente. Umplu lumea cu pretinsele lor isprăvuri fără seamăn și fac un tărăboi neînchipuit cu virtuțile lor inexistente. Imprejurarea că în 1919 s'au bolșevizat, însemnează pentru propaganda lor nici mai mult nici mai puțin, decât că ei au fost întâiul popor care a luptat contra bolșevismului. Că acum, în marea cruciadă dela răsărit, ei fac cele mai mari fapte de arme (stând acasă!) — asta se înțelege de sine. — Și asta, cale-valea. Laude-se cât le-ajunge glasul și le suportă obrazul. — Mai are nația cea fără nume un nărav: Hulește și batjocorește pe alții. Pe noi, în primul rând. Pe toate cărările, și cu o neîntrecută artă. Mințind, firește, fără nici o rușine. Așa, de ex., nu odată și-a permis să bagatelizeze contribuția noastră la actualul război. Și, lucru ciudat — deși adevărul este evident și la îndemâna tuturor — calomniile găsesc totdeauna naivi, ori interesați, destui, gata să le creadă. De multeori acolo unde te-ai aștepta mai puțin.

Toate însă până la o vreme și până la un loc. Când insolența trece toate limitele, și dacă noi o învăluim în tăcerea disprețului, se găsesc alții cari o pun la punct așa cum se cuvine. Așa a făcut, zilele trecute, d. baron von Killinger cu această ultimă bârfeală, răspândită până și în cercurile germane dela noi. Iată ce a spus ministrul Germaniei la București:

„Se aud uneori critici care vin de pe buze germane, critici care sunt cu desăvâr-

şire neîntemeiate. Din potrivă, glasul lor ar trebui să fie plin de laude. Milioane de tone de petrol au fost scoase din adâncul pământului, şi rafinate. Nesfârşite sute şi sute de vase au pornit încărcate pe Dunăre în sus, milioane de cisterne au transportat preţioasa esenţă spre frontul de luptă. Cinci mii de trenuri cu trupe şi materiale de război au fost îndrumate şi trecute prin ţară de către vrednicul personal român al Căilor Ferate fără o singură nenorocire. Mii de tone de cereale, de porumb, de lemn, de tot felul, au fost furnizate şi transportate. Toate aceste înfăptuiri nu se pot preţui indeajuns. Umăr la umăr luptă soldaţii români cu cei germani pe front, jertfindu-şi tot ce au mai scump pentru Patrie şi neam. Soldatul român s'a bătut cu neasemuită vitejie, şi succesul cel mare n'a zăbovit. Credincios şi oşelit şi-a ținut *Mareşalul Antonescu cuvântul dat*, sprijinit de corpul ofiţerilor şi soldaţilor săi pe care ştie că se poate rezima."

Conspiraţia lojilor

Cartea d. Toma Petrescu „Conspiraţia Lojilor“ („Frăţia Românească“ Bucureşti, 1941), a făcut o vâlva neobişnuită. Trei ediţii au dispărut din librării într'un timp record.

Scrisă fără patimă şi bazată pe documente a căror autenticitate nu poate fi pusă la îndoială, cartea e o succintă prezentare a principiilor masonice precum şi a activităţii acestei secrete organizaţiuni în sânul poporului român.

Francmasoneria este „Biserica lui Satan“ şi italianul Benedetto Croce o consideră „cea mai mare calamitate a timpurilor moderne“. Este, din toate punctele de vedere, antipodul Creştinismului. Şefii ei supremi au şi stat multă vreme chiar în Roma, dorind anume a sfida puterea şi prestigiul Pontificilor romani.

Scopul Francmasoneriei este instalarea unei republici mondiale sub inspiraţia şi conducerea poporului evreesc; la aceasta se va ajunge prin distrugerea religiilor, îndeosebi a Creştinismului, distrugerea statelor şi distrugerea armatelor naţionale. Citez câteva păreri masonice concludente, din opul d. T. Petrescu.

„Inamicul umanităţii este clericalismul; inamicul este preotul; inamicul este acel care îndrăzneşte să se pretindă că este intermediarul între necunoscut şi oameni... trebuie deci, ca lumea să fie debarasată de preoţi“ (Masonul Colfavru în 1887), p. 50-51.

„Descrescerea lumii prin toate mijloacele, mai ales strangulând creştinismul, câte puţin, prin noi legi contra clerului, în felul acesta se va ajunge la lichidarea Bisericilor. Graţie instrucţiei laice fără Dumnezeu, se va avea o generaţie atee“ (Conventul secret masonic din 1879), p. 52.

„Va veni vremea când crucile şi icoanele vor fi aruncate în foc, potirele şi vasele sfinte schimbate în unelte folositoare. bisericile prefăcute în săli de concert, de teatru sau adunări şi, când n'ar putea sluji asemenea scop, în hambare de grâne şi în grajduri de cai. Să nădăjduim că va veni o zi, când mulţimea luminată de astă dată, se va minuna cum de nu s'a săvârşit încă demult o asemenea prefacere. Se va face atunci tabula rasa din tovarăşii popimii... Statul ca şi Biserica, vor fi şterse de pe faţa pământului“ (Francmasonul Nost în cartea sa „La Peste religieuse“), p. 54.

Di Toma Petrescu dă mai multe liste ce insumează aproape 30 de pagini din care se

vede situaţia francmasoneriei în România. În baza acestor liste, au făcut parte din francmasoneria română: 2 prim-miniştri, 11 generali, 9 miniştri nenumăraţi funcţionari superiori din ministere şi profesori universitari, precum şi o droaie de ingineri, medici, scriitori gazetari etc.

Cum a activat francmasoneria în România?

Tinerimea s'a bucurat de o atenţie deosebită din partea francmasoneriei care a tins la descrescerea ei, pentru a se da ţării o generaţie de atei, nepatrioţi, frivoli şi revoluţionari: „Francmasonii au continuat acţiunea de descrescerea a tineretului — România de mâine — prin organizarea de festivaluri şi ţinerea cinematografelor deschise Dumineca şi Sărbătorile, sustrăgându-l astfel de sub influenţa educativă a Bisericii. Biserica noastră a intervenit de nenumărate ori în vremea democraţiei, cerând statului să împiedece anarhizarea tinerimii, în propriul său interes. Intenţiile ei au rămas însă totdeauna fără răspuns“ — p. 89.

Cercetăşia întemeiată de generalul englez Baden-Powel, francmason notoria, condusă în toate ţările şi la noi, numai de masoni, a tins la distrugerea sentimentului religios, în tineretul căzut în sfera ei de influenţă. În România a condus-o înainte de războiu C. G. Costaforn, frate mason. O formă avansată a cercetăşiei a fost străjeria cu alsău păgân cult de adorare a focului.

Sectele religioase ce ne-au împânzit ţara au fost întreţinute de masoneria românească: „Sectarismul religios — zice d. T. Petrescu la p. 94 — nu-i decât bolşevism religios şi nu face altceva decât să anarhizeze, să bolşevizeze spiritul poporului român, pregătind pe cale religioasă revoluţia socială şi politică de mâine“.

Alt mijloc de manifestare a francmasoneriei româneşti a fost acela de a discreditat pe şefii bisericii în faţa poporului dreptcredincios, prin presă mai ales. Famosul proces al Metropolitului Primat Ghenadie, om cu desăvârşire integru a fost, într'adevăr, montat şi regizat din umbră — cum arată documente masonice autentice — de masonii români.

Francmasoneria e poate cel mai puternic duşman pe care atât Creştinismul cât mai ales statele naţionale l-au cunoscut în istoria lor modernă şi contemporană. Cartea d. Toma Petrescu merită deci să fie citită şi bine aprofundată de orice român şi de orice creştin.

Traian Cosma

Stele mărunte. Ca şi în nopţile de vară care le-au învăluit, multe, truda şi faptele, lumina cea mare de suflet şi gând, ce mână şirurile nesfârşite de luptători, e risipită, e împărţită, împărtaşită în firimituri nesfârşite. Se string picăturile acestea curate, adesea, multe altădată, rămâne numai cât un bob de scântee. Dar lumina e pretutindeni... Şi toate, la un loc, fac bolta de stele limpezi, a unui neam.

Regimentul 10 Roşiori, a putut cu vrednicie, să smulgă o asemenea făşie înaltă de lumină pentru gloria lui. Şi regimentul a trecut-o ca pe un stindard, brigăzii sale, a 6 a de Cavalerie.

Rînd pe rînd, numele soldaţilor viteji se înşiră pe lista aceasta a onoarei ostăşeşti, şi vor rămâne acolo, scrise pentru totdeauna.

Astfel, va şti întreaga brigadă, şi noi toţi cu ea, că plutonierul *Chiţicaru Dumitru*, la Alexandrovka, a intrat până în linia ina-

micului, amuţindu-i două tunuri anticar; că plutonierul *Ciurumelea Grigore*, s'a furişat, pe malul Nistrului, până subt o blestemată cazemată, a săpat, a pus şi a aprins trolitul, aruncând cazemata în aer; că sergentul *Rusea Nicolae*, subt gloanţe, a distrus patru cazemate din fortăreaţa Nistrului; că sergentul *Radu Ion*, tot la fortăreaţa Nistrului, a stămat trei cazemate; că sergentul *Babota Ion*, la Alexandrovka, a secerat cu mitraliera cui-bul inamicului, din flanc; că fruntaşul *Rogea*, tot la Alexandrovka, a ajuns, cu mitraliera întra-duşmani, flancându-i...

Stele mărunte, frumoase, limpezi, curate, care toate contribuie la măreţia cerului...

Ştiri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri: Pă. *Eugen Ciunganu*, directorul cancelariei mitropolitane, numit paroh al parohiei Mediaş I şi protopop districtual; pă. *Eugen Arieşan*, paroh în Făgăraş II, fost viceprotopop în Gheorgheni, numit paroh şi viceprotopop actual în Târnăveni; pă. *Ioachim Spătăcean*, adm. par. în Cetea, numit paroh în Bencic; pă. *Octavian Pop*, paroh în Gârboviţa, numit paroh la Lopadea-veche; pă. *Emil Rogojenschi*, din Sădău, numit paroh în Pohorlăuţi, Bucovina; pă. *Aure Fărcaş*, utilizat la Silvaşul-de-Câmpie, a fost încadrat adm. parohial în Rădăuţi, Bucovina; pă. *Gorgorie Sanislav*, paroh în Ceanul-Mic, numit paroh în Luna I; pă. *Vasile Câmpian*, admin. parohial Luna II, a fost numit în aceeaşi calitate la Ceanul-Mic.

Sf. Scaun şi prizonierii de război. În urma actualului conflict, care a învrăjbit atâtea neamuri, mulţi cetăţeni paşnici au fost internaţi de naţiunile beligerante în lagăre, iar alţii, şi mai mulţi, mânăncă pâinea amară din prinsoare, fiind luaţi prizonieri. La Vatican s'a constituit un oficiu de informaţii, care, prin mijlocirea reprezentanţilor Vaticanului în diferitele ţări, informează pe cei rămaşi acasă de soarta prizonierilor şi a internaţilor. Din când în când reprezentanţii papali coboară în mijlocul lor, aducându-le câte un cuvânt de mângăiere şi ţinându-le aprinsă speranţa în zile mai bune.

Pedepsirea speculanţilor. În şedinţa de Marţi a Consiliului ministerial pentru aprovizionare, d. Mareşal Antonescu, care a prezidat acea şedinţă, a dat ordine în vederea intensificării arăturilor şi în sămânţărilor de toamnă, pentru ca după aceea, să se poată trece numai decât la transporturile de lemne şi la repararea drumurilor şi a clădirilor de utilitate obştească. Tot atunci, şi tot Domnia Sa, a ordonat să se ia măsuri de internare în lagăr a speculanţilor. Ideea se pare că i-a venit după inspecţia făcută în dimineaţa aceleiaşi zile în piaţa Oborului bucareştean.

Cursuri pentru predicatori s'au organizat de către Inst. pentru predicare al Universităţii catolice din Statele Unite. Ele au fost urmate de peste 60 preoţi din diferite parohii, cu scopul de a le arăta liora felul de a predica, de a-i obişnui să vorbească la radio, etc.

Şcoalele catolice din Insulele Filipine s'au organizat în „Asociaţia Educativă catolică“. Aceasta şi-a ținut în săptămânile trecute primul congres, în care s'au examinat programele şi planurile pedagogice, care se speră că vor fi aprobate şi din partea autorităţilor civile ce nu odată s'au arătat simpatia lor față de aceste şcoale.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa absolvenţilor *Scolii Normale de fete din Blaj*, din diferite serii, în cazul că nu s'au plasat încă în învăţământ, să pot plasa ca infirmiere (cu serviciul de zi) la Spitalul de răniţi din Institutul Recunoştinţei din Blaj. Li se va da deocamdată casă şi masă în natură. Cât timp stau la spital, sunt sub direcţia ocrotitoare a Congregaţiei şi a Crucii Roşii. Cererile se vor adresa Direcţiunii Şcolii Normale de fete din Blaj, Crucea Roşie, Filiala Blaj.

† **Victor Vamoşiu**, preotul nostru din Gârboviţa (Arhidieceză), a trecut la cele veşnice în 18 Septembrie c., în anul 44 al vieţii, 16 al preoţiei şi al văduviei. — Veşnică să-i fie pomenirea!